

ČESKO

Průzkumy mezi uprchlíky z Ukrajiny: Potřeby, záměry a výzvy v oblasti integrace.

© IOM 2023

duben - červen 2023
zpráva a analýza dat

Názory vyjádřené v této publikaci jsou názory autorů a nemusí nutně odrážet názory Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). Použitá označení a prezentace materiálů v celé zprávě neznamenají vyjádření jakéhokoli názoru IOM na právní status jakékoli země, území, města nebo oblasti, na jejich orgány nebo na jejich hranice či poměry.

IOM se řídí zásadou, že humánní a spořádaná migrace je přínosem pro migranty i společnost. Jako mezivládní organizace působí IOM spolu se svými partnery v mezinárodním společenství s cílem: pomáhat při řešení operativních problémů migrace, prohlubovat porozumění otázkám migrace, podporovat sociální a hospodářský rozvoj prostřednictvím migrace a prosazovat lidskou důstojnost a blaho migrantů.

Tato publikace vznikla díky podpoře japonské vlády, Švédské agentury pro mezinárodní rozvojovou spolupráci (SIDA), Úřadu pro obyvatelstvo, uprchlíky a migraci (PRM) Ministerstva zahraničí USA, norského Ministerstva zahraničních věcí a GFFO - Německého spolkového ministerstva zahraničních věcí.

Vydavatel

Mezinárodní organizace pro migraci
Regionální kancelář pro jihovýchodní Evropu,
východní Evropu
Evropa a střední Asie
Dampfschiffstrasse 4/10-11, 1030 Vídeň,
Rakousko
+43 1 581 22 22
Webové stránky: <https://rovienna.iom.int/>
Kontakt: ROViennaDataResearch-Newsletter@iom.int

Mezinárodní organizace pro migraci
Kancelář pro Českou republiku

621/8a Prvního pluku, Praha, Česko
+420 233 370 160

Webové stránky:

<https://czechia.iom.int/>

Kontakt: prague@iom.int

Tato zpráva byla vydána bez formální úpravy ze strany IOM.

Fotografie na obálce: Sčítací komisař DTM IOM hovoří s uprchlíky z Ukrajiny v Praze. © IOM 2023

Citace: Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), červenec 2023. DTM Czechia "Průzkumy mezi uprchlíky z Ukrajiny: potřeby, záměry a výzvy v oblasti integrace". Více informací o podmínkách poskytování zpráv a informačních produktů DTM naleznete na: <https://dtm.iom.int/terms-and-podminky>.

Datum vydání: 15. srpna 2023

© IOM 2023

Některá práva vyhrazena. Tato práce je k dispozici pod licencí [Creative Commons Uved'te autora-Neužívejte komerčně-Nezpracovávejte](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/).

[Licence 3.0 IGO \(CC BY-NC-ND 3.0 IGO\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/).*

Další specifikace naleznete v části [Autorská práva a podmínky používání](#).

Tato publikace by neměla být používána, zveřejňována ani dále šířena pro účely, které jsou primárně určeny ke komerčnímu prospěchu nebo peněžní kompenzaci, s výjimkou vzdělávacích účelů, např. pro zařazení do učebnic. Povolení: Žádosti o komerční využití nebo další práva a licence zasílejte na adresu publications@iom.int.

* <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode>

OBSAH

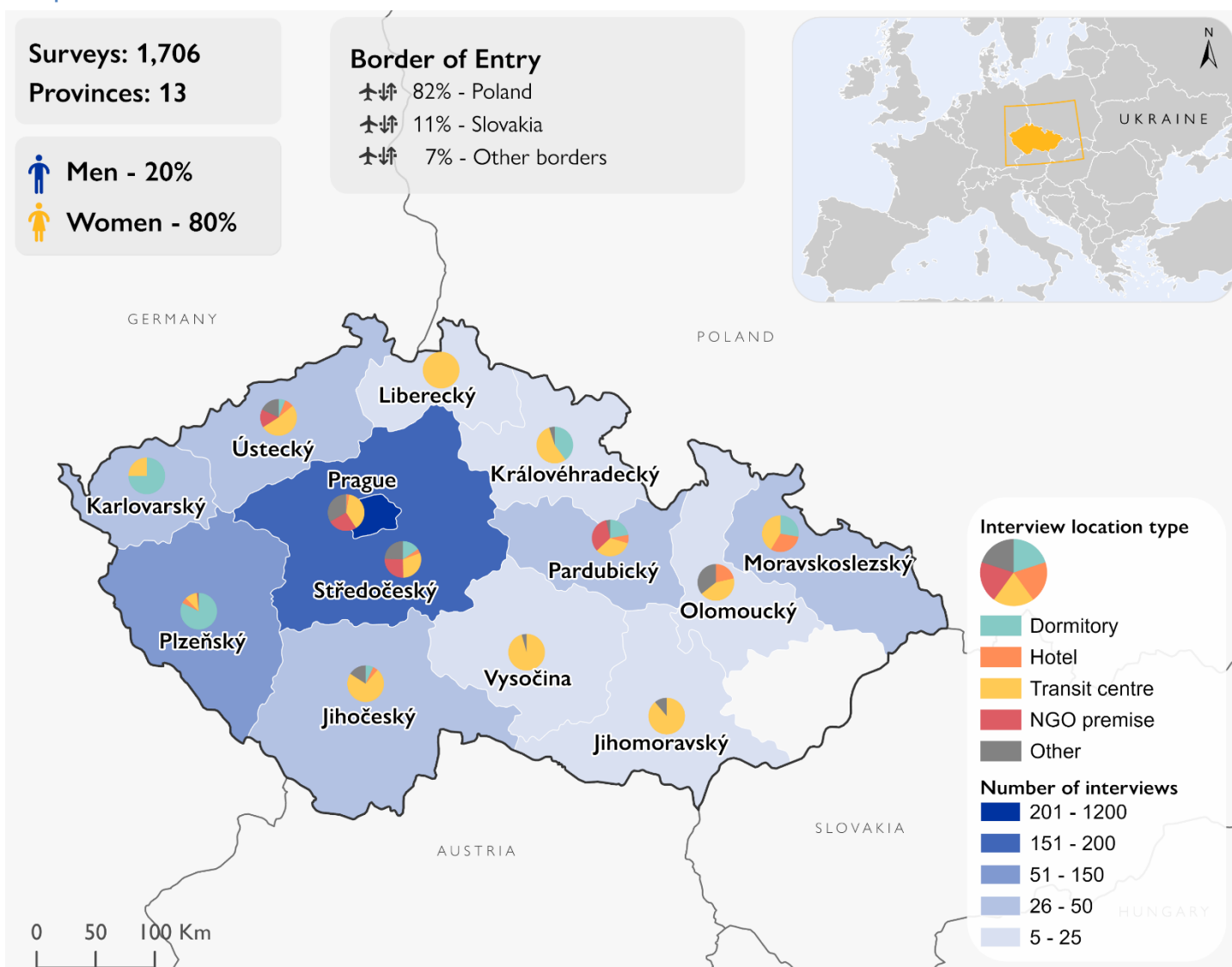
<u>1. Sociodemografický profil</u>	5
<u>Oblast (region) původu</u>	5
<u>Pohlaví a věk</u>	6
<u>Rodinný stav</u>	6
<u>Doklady, kterými respondenti disponovali v době šetření</u>	6
<u>Průměrná doba strávená mimo Ukrajinu od prvního vysídlení</u>	7
<u>2. Záměry</u>	8
<u>Záměr přestěhovat se jinam nebo zůstat v současném místě</u>	8
<u>Plánovaná délka pobytu v současném místě</u>	8
<u>Zamýšlená oblast návratu na Ukrajině a důvody návratu</u>	9
<u>Zamýšlená země určení</u>	10
<u>Důvody pro volbu jiné destinace v Česku nebo v jiné zemi jako cílové destinace</u>	10
<u>3. Vzdělání a zaměstnání: Profil a perspektivy</u>	11
<u>Hlavní užívaný jazyk</u>	11
<u>Další používané jazyky</u>	11
<u>Úroveň vzdělání</u>	11
<u>Ekonomický status před odchodem z Ukrajiny versus současný</u>	12
<u>4. Služby registrace a začleňování</u>	14
<u>Migrační status</u>	14
<u>Přístup k financím</u>	14
<u>Konzulární služby</u>	15
<u>Finanční situace</u>	15
<u>5. Okamžité potřeby a přijatá pomoc</u>	16
<u>Okamžité potřeby v současné době</u>	16
<u>Pomoc přijatá v České republice</u>	16
<u>Oblasti, kde je potřeba více informací o podpoře</u>	16
<u>6. Výzvy v zemi vysídlení</u>	17
<u>Zkušenosti s diskriminací</u>	17
<u>Výzvy v oblasti začleňování</u>	17
<u>7. Aktuální složení skupiny</u>	18
<u>Cestovní režim</u>	18
<u>Cestování s osobami se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním</u>	18
<u>8. Metodika</u>	19
<u>Provádění a omezení na úrovni jednotlivých zemí</u>	19

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ

- **Hlavní oblasti původu:** Nejvyšší místa původu: Charkovská (11 %), Kyjevská a Záporožská (po 10 %) a Doněcká (9 %).
- **Záměry přestěhovat se:** bez záměru přestěhovat se (76 %), zpět do místa původu na Ukrajině (10 %), do jiné země (3 %).
- **Tři hlavní potřeby po návratu:*** peněžní podpora (28 %), zprostředkování zaměstnání (20 %) a bydlení (20 %).
- **Ekonomický status:** zaměstnaný (41 %), nezaměstnaný a hledající práci (21 %), denní pracovník (brigády apod.) (10 %), samostatně výdělečně činný (4 %), student, nezaměstnaný a nehledající práci (5 %), na mateřské/rodičovské dovolené (6 %), důchodce (9 %).
- **Tři největší problémy při začleňování:*** nalezení vhodné práce (48 %), jazyková bariéra (53 %) a dlouhodobé bydlení (39 %).

* je možná více než jedna odpověď

Mapa I: Česko, místa sběru dat

Tato mapa je pouze ilustrační. Zobrazené hranice a názvy a označení použitá na této mapě neznamení oficiální schválení nebo přijetí ze strany IOM.

TRENDY A ZMĚNY V PRVNÍ POLOVINĚ ROKU 2023

Oblast původu

- Oblasti původu zůstaly ve 2. čtvrtletí 2023 a v předchozím 1. čtvrtletí 2023 relativně podobné. *Viz strana šest.*
- Došlo ale k mírnému nárůstu osob pocházejících ze Záporožské oblasti (10 % ve druhém čtvrtletí oproti 7 % v prvním čtvrtletí) a k mírnému poklesu osob pocházejících z Charkovské oblasti (11 % ve druhém čtvrtletí oproti 14 % ve druhém čtvrtletí), v případě osob pocházejících ze Záporožské oblasti došlo k mírnému poklesu.

Složení skupiny

- Počet respondentů, cestujících alespoň s jednou starší osobou, se zvýšil z 26 % v 1. čtvrtletí na 36 % ve 2. čtvrtletí, zatímco počet respondentů cestujících s dětmi se snížil ze 49 % v 1. čtvrtletí na 41 % ve 2. čtvrtletí sběru dat.

Ekonomický status a zaměstnanost

- Pětapadesát procent respondentů mělo zaměstnání, čímž se počet pracujících respondentů od prvního čtvrtletí sběru dat zvýšil o 6 procent.
- Na druhé straně se snížil počet nezaměstnaných a hledajících práci, kterých bylo 21 % za současné období oproti 28 % za 1. čtvrtletí sběru dat.

Přijátá pomoc

- Nejčastější typy obdržené pomoci zůstaly v obou obdobích téměř stejné (finanční podpora, 97 % v prvním čtvrtletí oproti 94 % ve druhém čtvrtletí), ubytování (66 % oproti 62 %). Třetím typem přijaté pomoci zůstalo v obou čtvrtletích zásobování potravinami, ale ve druhém čtvrtletí ho uvedlo 25 % oproti 16 % v prvním čtvrtletí.

Výzvy v oblasti inkluze

- Ve druhém čtvrtletí patřily mezi tři největší problémy spojené s inkluzí, které respondenti uváděli, jazyková bariéra (uvedlo ji 53 % respondentů), hledání vhodného zaměstnání (48 % případů) a zajištění dlouhodobého bydlení (39 % případů).
- V prvním čtvrtletí respondenti nejčastěji uváděli finanční problémy (32 % případů). Druhou nejčastěji zmiňovanou překážkou byla jazyková bariéra, kterou však uvedlo pouze 17 % respondentů. Třetí nejčastěji zmiňovanou bariérou byly problémy s doklady (16 % případů), což odráží situaci v Česku, kdy si v tomto období sběru dat mnozí museli obnovovat vízum.
- **Podrobnější informace o 1. čtvrtletí 2023 naleznete v podrobné [zprávě](#).**

* je možná více než jedna odpověď

I. Sociodemografický profil

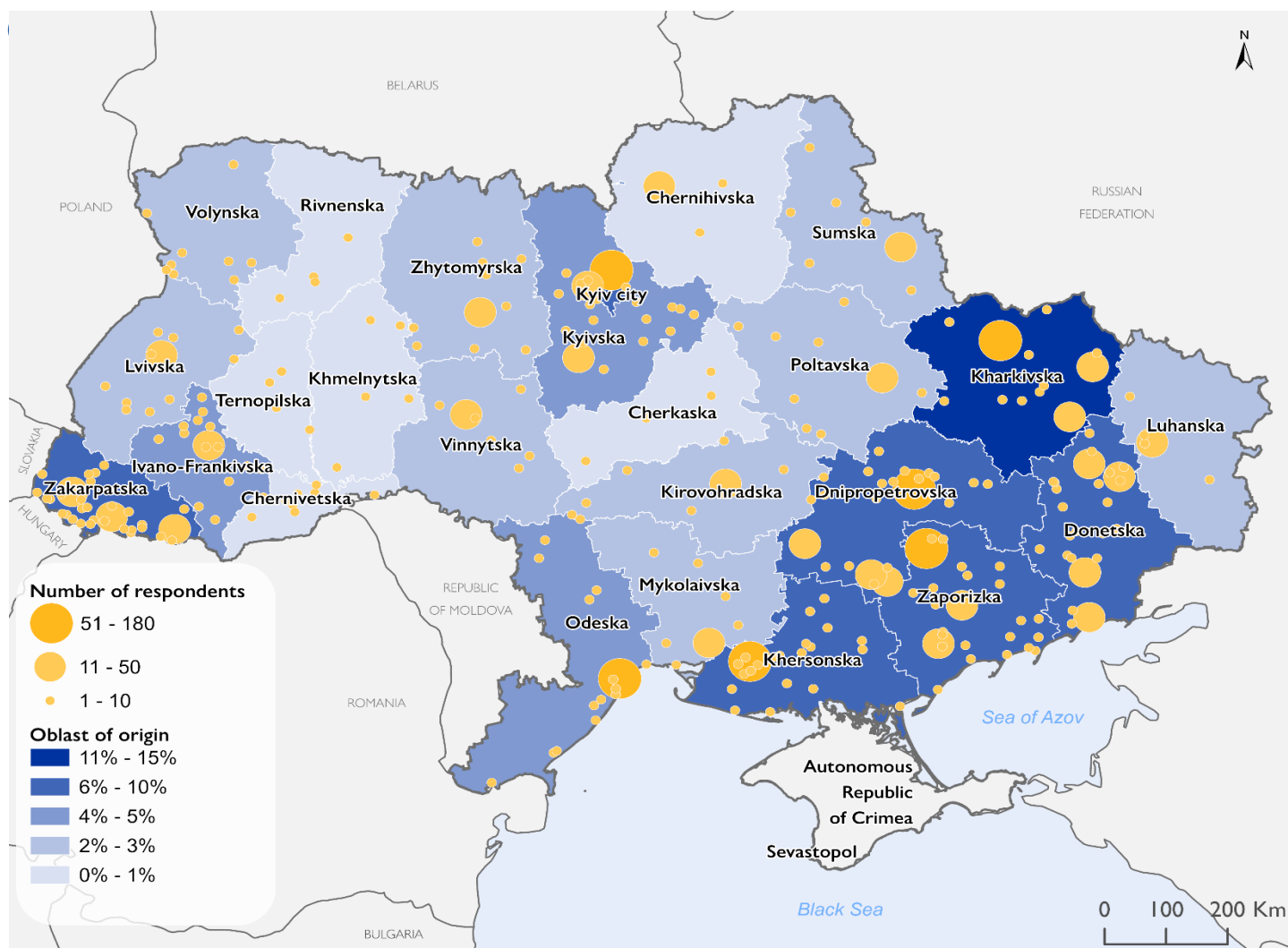
Oblast (region) původu

Respondenti pocházeli téměř ze všech regionů Ukrajiny, ale většina z nich byla z východní a jižní části země. Šedesát sedm procent respondentů pocházelo ze sedmi regionů původu nebo obvyklého bydliště před odchodem z Ukrajiny.

Jedná se o Charkovsko (11 %), Záporožsko (10 %), Kyjevsko (10 %), Doněcko (9 %), Dněpropetrovsko (8 %),

Chersonsko (7 %), Zakarpatsko (6 %) a Kyjevsko (5 %). Zbývající respondenti (33 %) žili v dalších 19 regionech na celé Ukrajině. Patřily mezi ně Oděsko (4 %), Ivano-Frankovsko (4 %), Lvovsko (3 %), Mykolajivsko (3 %), Vinnicko (3 %), dále Žytomyrsko, Šumsko, Kirovohradsko, Poltavsko (po 2 %) a další regiony.

Mapa 2: Oblast původu před odchodem z Ukrajiny

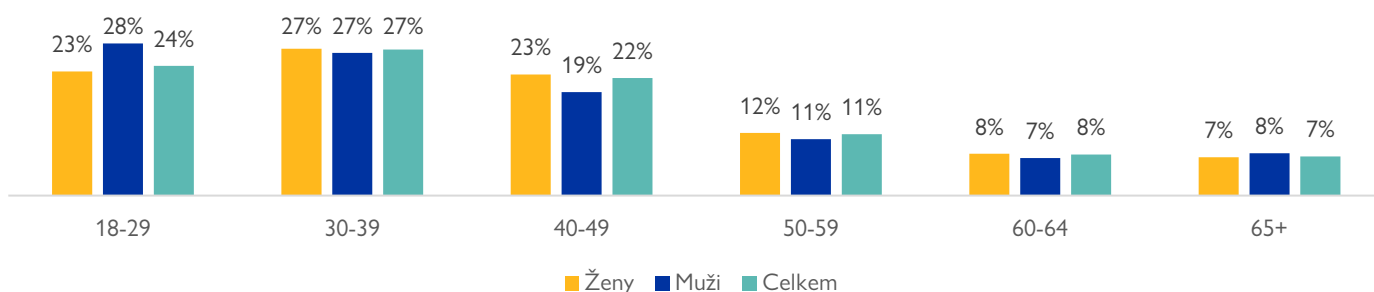
Tato mapa je pouze ilustrační. Zobrazené hranice a názvy a označení použita na této mapě neznamenají oficiální schválení nebo přijetí ze strany IOM.

Pohlaví a věk

Z 1 706 uprchlíků z Ukrajiny, s nimiž byly v Česku vedeny rozhovory, bylo 80 procent dospělých žen a 20 procent mužů. Průměrný věk celého vzorku byl 42 let. Při pohledu na údaje rozdělené podle pohlaví byly ženy v průměru o něco starší než jejich mužské protějšky (v průměru 41 let u žen oproti 40 letům u mužů).

Nejvíce respondentů bylo ve věku 30 až 39 let (27 %) a 18 až 29 let (24 %). Rozdíl ve věkových skupinách podle pohlaví byl nevýznamný. Muži byli častěji ve věkové kategorii 18-29 let než ženy (28 % mužů oproti 23 % žen) a ženy ve věkové kategorii 40-49 let (23 % žen oproti 19 % mužů).

Obrázek 1: Věk podle pohlaví a celkem (%), N= 1 706

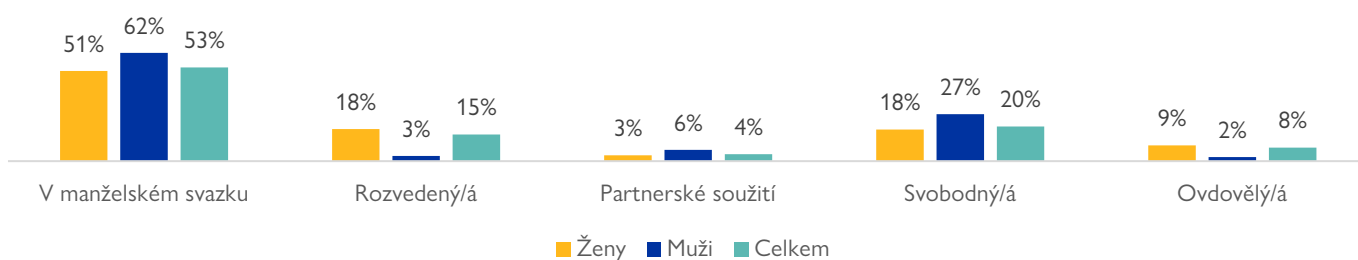

Rodinný stav

Z celkového vzorku bylo 53 % respondentů sezdaných, 20 % svobodných, 15 % rozvedených nebo žijících odděleně a 8 % ovdovělých. Zbývá čtyři procenta byla v partnerském vztahu.

Podíl svobodných osob byl vyšší u mužů (27 % u mužů oproti 18 % u žen), zatímco podíl rozvedených a ovdovělých respondentů byl ve vzorku výrazně vyšší u žen než u mužů (18 % u žen oproti 3 % u mužů a 9 % u žen oproti 2 % u mužů).

Obrázek 2: Rodinný stav podle pohlaví a celkem (%), N=1, 706

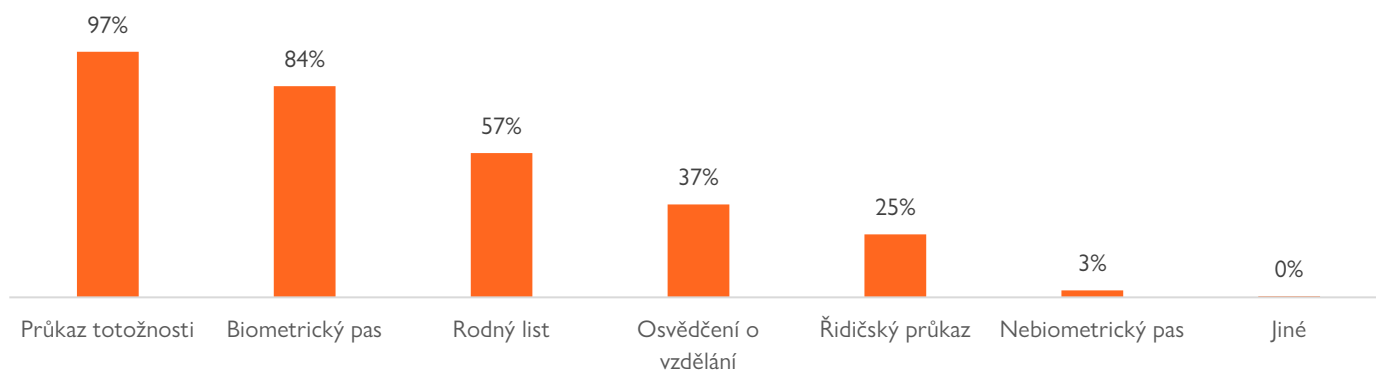

Doklady, kterými respondenti disponovali v době šetření

Většina respondentů (97 %) cestovala s občanským průkazem. Mnozí cestovali také s biometrickým pasem (84 %) a rodným listem (57 %). Dalších 37 % cestovalo se studijním průkazem/diplomem, 25 % s

řidičským průkazem a tři procenta cestovala s nebiometrickým pasem. Zbývající respondenti cestovali s jinými doklady (méně než 1 %).

Obrázek 3: Doklady, kterými respondenti disponovali v době šetření (%), N = 1, 706
(je možná více než jedna odpověď)

Průměrná doba strávená mimo Ukrajinu od prvního vysídlení

Přibližnou délku vysídlení lze posoudit na základě rozdílu mezi počátečním datem vysídlení respondentů z Ukrajiny a datem rozhovoru.

Většina respondentů byla původně vysídlena v první polovině roku 2022. Například 48 % respondentů bylo původně vysídleno v období března-dubna 2022, což odráží vysoký příliv uprchlíků přicházejících do

Česko z Ukrajiny v prvních měsících války. Několik měsíců mezi květnem a prosincem 2022 se vysídlení pohybovalo mezi dvěma až devíti procenty.

To znamená, že přibližná doba, kterou více než polovina respondentů v době hodnocení strávila ve vysídlení, byla přibližně jeden rok (10 až 13 měsíců).

Tabulka 1: Přibližná doba strávená ve vysídlení do data rozhovoru (%)

Datum od prvního přemístění	Přibližná doba strávená do data pohovoru	% respondentů
Před rokem 2022	2-7 let	1%
Mezi lednem a únorem	14-13 měsíců	11%
Mezi březnem a dubnem	12-11 měsíců	48%
Od května do června	10-9 měsíců	13%
Od července do srpna	8-7 měsíců	7%
Od září do října	6-5 měsíců	6%
Mezi listopadem a prosincem	4-3 měsíce	4%
Od ledna do března 23	1-3 měsíce	2%

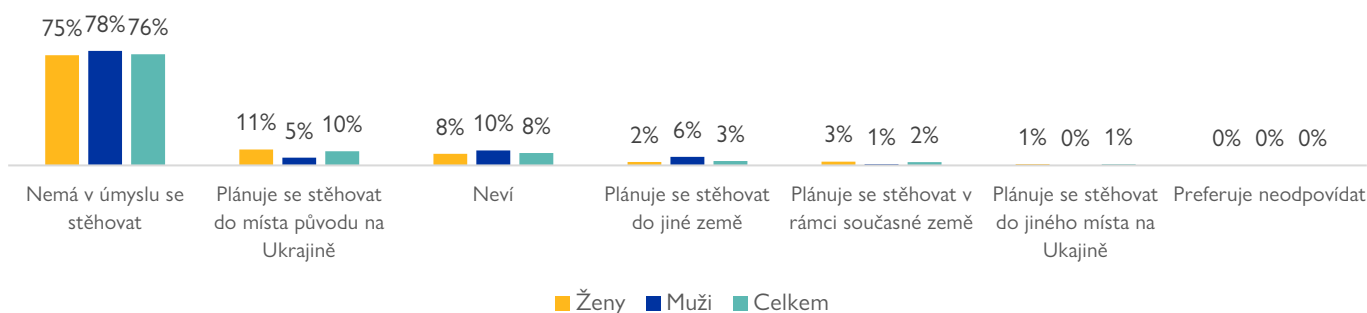
2. Záměry

Přestěhovat se jinam nebo zůstat v místě současného pobytu

Většina respondentů se chce jednou vrátit domů na Ukrajinu (66 %), někteří ještě nevědí (21 %) a jiní návrat neplánují (13 %). Co se týče krátkodobých plánů, 76 % respondentů se v době rozhovoru nehodlalo stěhovat. Deset procent mělo v úmyslu přestěhovat se zpět do místa svého původu na Ukrajině, zatímco další jedno procento na jiné místo v rámci Ukrajiny.

Dvě procenta se chtěla přestěhovat v rámci Česka a tři procenta do jiné země. Zbývající respondenti nevěděli (8 %). Při pohledu na údaje rozdělené podle pohlaví se muži častěji než jejich ženské protějšky chtěli přestěhovat do jiné země (6 % oproti 2 %), zatímco ženy se častěji chtěli odstěhovat na Ukrajinu (12 % oproti 5 %), a to buď do místa původu, nebo do jiného místa.

Obrázek 4: Záměr respondentů přestěhovat se ze současného místa pobytu, podle pohlaví a celkem (%) N= 1, 706

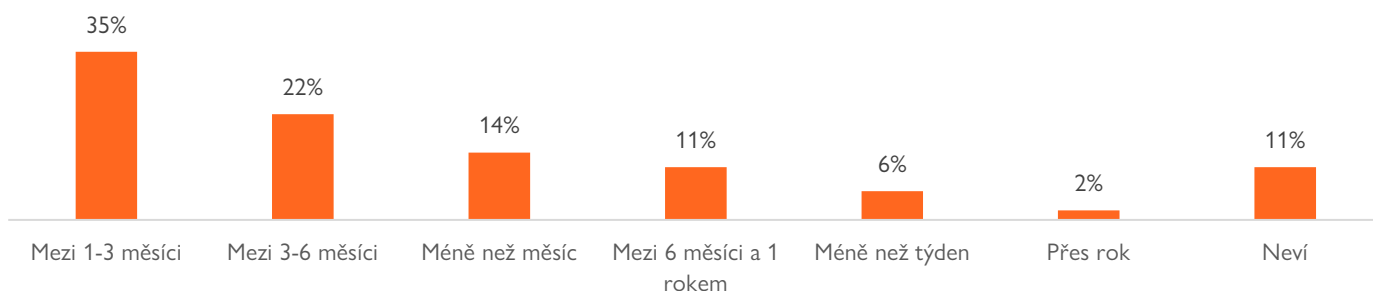

Plánovaná délka pobytu v současném místě

Z těch, kteří se hodlali přestěhovat v rámci Česka, na Ukrajinu nebo jinam (N=271), jich šest procent hodlalo zůstat ve svém současném bydlišti před přestěhováním méně než jeden týden. Dalších 14 procent mělo v úmyslu zůstat méně než jeden měsíc, 35 procent jeden až tři měsíce a 22 procent tři až šest měsíců.

Pouze 11 procent z nich mělo v úmyslu zůstat v rozmezí šesti měsíců až jednoho roku a dvě procenta déle než jeden rok. Většina respondentů (48 %) se plánuje přestěhovat na Ukrajinu, až to bude bezpečné, a pět procent respondentů nevědělo, jak dlouho plánují zůstat ve svém současném bydlišti, než se přestěhují. Zbývajících 29 procent preferovalo neodpovídat.

Obrázek 5: Plánovaná délka pobytu v současném místě před přestěhováním jinam, N=271 (%)

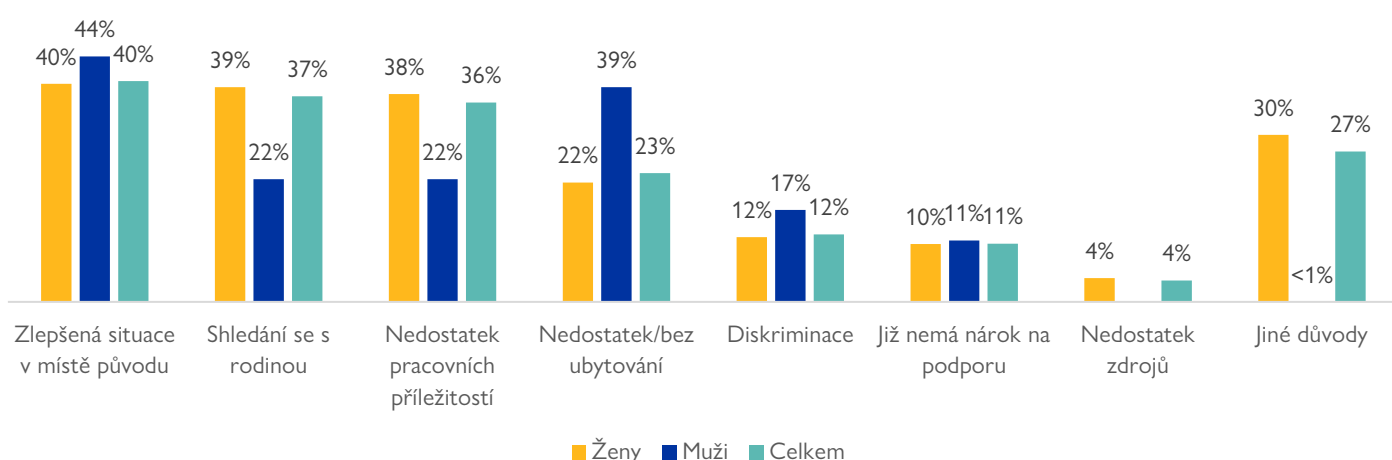
Zamýšlení destinace na Ukrajině a důvody návratu

Z těch respondentů, kteří se chtěli vrátit na Ukrajinu (N=180), se 92 % plánovalo vrátit do stejné oblasti, odkud pocházeli, zatímco zbylých 8 % plánovalo návrat do jiné oblasti. Abychom byli konkrétnější, z pěti respondentů z těch, kteří

plánovali návrat do jiné oblasti, se tři chtěli vrátit do Záporožské, dva do Dněpropetrovské, jeden do Kirovohradské a další respondent do Lvovské oblasti.

Obrázek 6: Důvody návratu na Ukrajinu podle pohlaví a celkem (%), N=180

(je možná více než jedna odpověď)

Z těch, kteří se hodlali vrátit na Ukrajinu, ať už do stejné oblasti původu (168 osob), nebo do jiné oblasti (12 osob), 40 % uvedlo, že si Ukrajinu vybrali jako cílovou destinaci kvůli zlepšení situace v místě původu, dalších 37 % si přálo shledat se s rodinou, 36 % se plánovalo vrátit kvůli nedostatku práce, 23 % kvůli nedostatku přístřeší, 12 % kvůli diskriminaci, 4 % kvůli nedostatku zdrojů a 27 % z jiných důvodů.

Při pohledu na údaje rozdělené podle pohlaví, respondenti-muži se častěji než respondentky chtěli

vrátit na Ukrajinu kvůli lepší situaci v místě původu (44 % oproti 40 %), kvůli nedostatku přístřeší (39 % oproti 22 %) a kvůli diskriminaci (17 % oproti 12 %). Naopak ženy se častěji než muži chtěly vrátit kvůli shledání s rodinou (39 % oproti 22 %).

Celých 27 procent mělo jiný důvod pro návrat na Ukrajinu. Ve většině případů kvůli touze vrátit se domů, bez ohledu na to, zda tam měli příbuzné, či nikoliv.

Okamžité potřeby po návratu (je možná více než jedna odpověď)

Nejčastějšími potřebami v případě těch, kteří se hodlají vrátit na Ukrajinu (180 osob), byly: peněžní podpora, kterou uvedlo 23 % respondentů, zprostředkování zaměstnání (14 %), bydlení (11 %) a zdravotní potřeby (3 %).

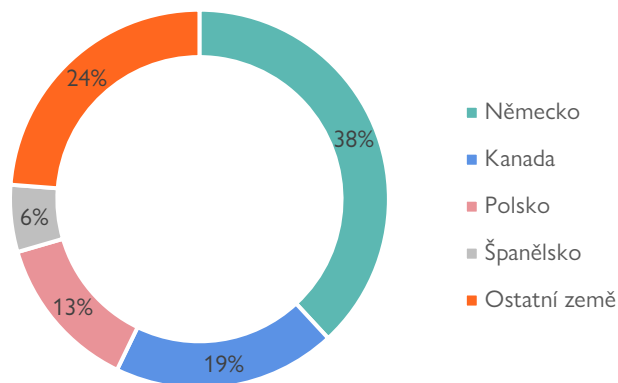
Mezi další potřeby, které byly zmiňovány méně často, patřilo vzdělávání dětí, podpora při zakládání podniků a doprava (1 % u všech). Třicet čtyři procent respondentů uvedlo, že po návratu nebudou mít žádné potřeby, a dalších 32 procent uvedlo, že neví.

Zamýšlená destinace

Obrázek 7: Zamýšlená destinace (%) N=52

Z těch, kteří se chystali vycestovat do jiné země jako do své cílové destinace (52 osob), se 38 % chtělo přestěhovat do Německa, 19 % plánovalo odejít do Kanady, 13 % do Polska a 6 % do Španělska.

Zbývajících 24 % uvedlo jako další destinace Kypr, Gruzii a Spojené státy americké.

Důvody pro volbu destinace jinde v České republice nebo v jiných zemích

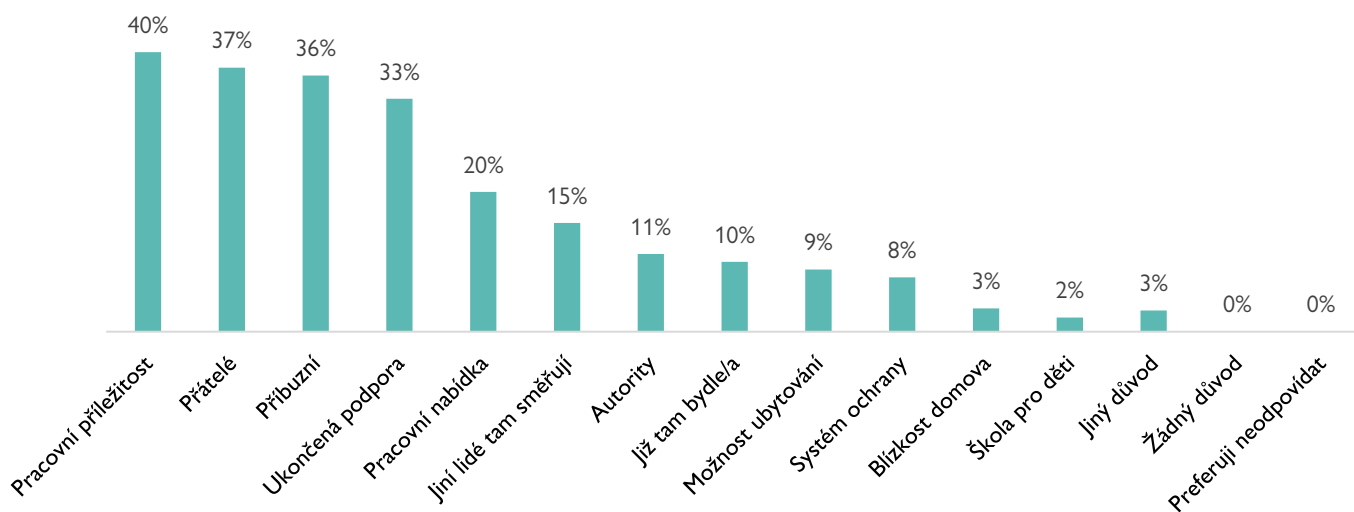
Z těch, kteří se hodlali přestěhovat do jiné části Česka (N=39) nebo do jiné země (N=52), si 40 % tuto destinaci vybralo na základě pracovní příležitosti, 37 % kvůli přátelům a 36 % kvůli příbuzným.

Dalších 33 procent si vybralo svou destinaci kvůli ukončení podpory v místě bydliště, dvacet procent kvůli pracovní nabídce a dalších 15 procent proto, že tam odcházejí jiní lidé.

Mezi lidmi, kteří odpověděli kladně na otázku, zda se plánují přestěhovat v rámci Česka, se jich většina plánuje přestěhovat se za jeden až tři měsíce (41 %) nebo za méně než měsíc (28 %). Ve 36 % případů se tito respondenti plánují přestěhovat do Prahy (zde je započítáno i 8 respondentů, kteří již v Praze žijí, ale plánují se přestěhovat v rámci samotného města) a 33 % se plánuje přestěhovat do Plzně.

Obrázek 8: Důvody pro volbu jiné destinace v rámci České republiky nebo jiné země, podle pohlaví a celkem (%), N=91

(je možná více než jedna odpověď)

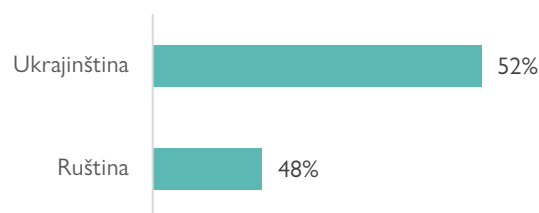

3. Vzdělání a zaměstnání: Profily a perspektivy

Hlavní užívaný jazyk

Podle našich zjištění mluví doma ukrajinsky jako svým hlavním jazykem 52 procent respondentů. Druhým nejčastějším jazykem, kterým se doma mluví, je ruština - 48 procent odpovědí.

Obrázek 9: Hlavní užívaný jazyk, (%) N= 1, 706 (je možná více než jedna odpověď)

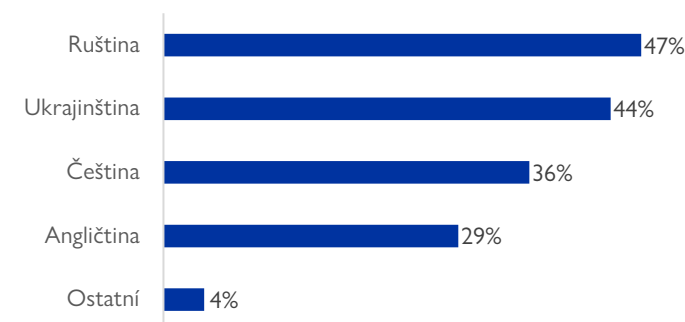

Další užívaný jazyk (jazyky)

Čtyřicet sedm procent respondentů hovořilo rusky jako svým druhým jazykem. Následovala ukrajiniština (44 %). Lze tedy říci, že většina respondentů hovoří ukrajinsky i rusky.

Kromě toho poměrně velký podíl respondentů hovoří česky (36 %), následují ti, kteří hovoří anglicky (29 %), zatímco znalost jiných jazyků je méně častá.

Obrázek 10: Další užívané jazyky (%), N= 1, 706 (možnost více odpovědí)

Úroveň vzdělání

V době rozhovoru mělo 15 % respondentů středoškolské vzdělání bez maturity, 32 % středoškolské s maturitou, 7 % postsekundární vzdělání, 45 % vysokoškolské a 1 % postgraduální vzdělání. Respondentky častěji než jejich mužské protějšky dosáhli vysokoškolského vzdělání

(47 % oproti 36 %), zatímco u mužů byla o něco vyšší pravděpodobnost, že dosáhli jako nejvyššího středoškolského vzdělání bez maturity (20 % oproti 14 %) a středoškolského vzdělání s maturitou (37 % oproti 31 %).

Obrázek 11: Úroveň vzdělání podle pohlaví a celkem (%), N=1 706

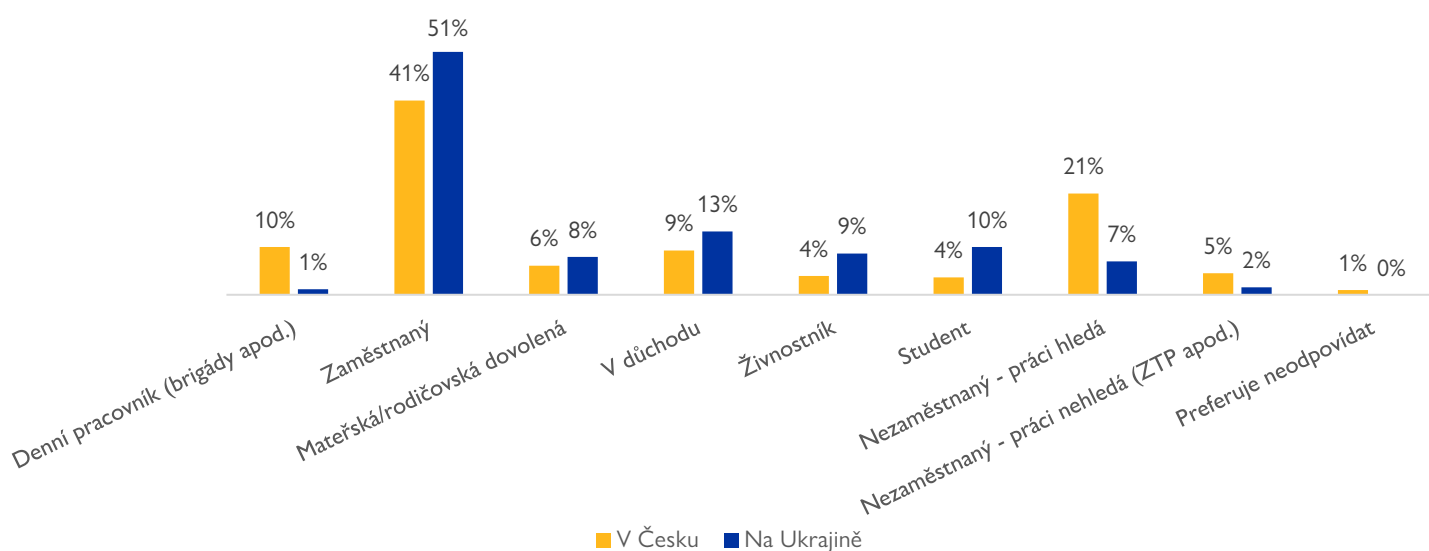

Ekonomický status před odchodem z Ukrajiny versus současný status

Padesát jedna procent respondentů bylo před odchodem z Ukrajiny zaměstnáno. Ženy byly častěji zaměstnané než jejich mužské protějšky (52 % oproti 46 %). Jedno procento respondentů pracovalo denně a devět procent bylo samostatně výdělečně činných. Pouze sedm procent vzorku bylo před odjezdem z Ukrajiny nezaměstnaných a hledalo si práci. Další dvě procenta byla nezaměstnaná, ale práci nehledala. Třináct procent respondentů bylo v důchodu; podíl žen v této kategorii byl stejný jako u mužů. Zbývající respondenti (18 %), byli buď studenti (10 %), nebo byli na mateřské/rodičovské dovolené (8 %).

V Česku bylo v době rozhovoru zaměstnáno 41 % respondentů, 10 % bylo denními pracovníky a 4 % osobami samostatně výdělečně činnými. To znamená, že 55 procent mělo v době hodnocení nějaké zaměstnání. Výrazně častěji byli zaměstnáni muži (37 % u respondentek a 58 % u respondentů). Dvacet jedna procent bylo nezaměstnaných a hledalo práci. V této kategorii se častěji nacházely ženy (23 %) než muži (14 %). Podíl důchodců se oproti situaci před vysídlením mírně snížil, v době rozhovoru se jako důchodci deklarovalo 9 % respondentů.

Obrázek 12 : Ekonomický status v Česku a na Ukrajině, celkem (%), N=1 706

Mezi osobami, které jsou v současné době zaměstnané (zaměstnanci, samostatně výdělečně činní nebo denní pracovníci) v České republice (N=936), bylo v době hodnocení zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu 22 % osob. Následovali zaměstnaní v ubytovacích a stravovacích službách (15 %), ve velkoobchodě a maloobchodě nebo opravě motorových vozidel (11 %), v dopravě a skladování (9 %) a ve stavebnictví (9 %). Zbývající vzorek byl zaměstnán v ostatních oblastech, jako jsou ostatní služby (8 %), informace a komunikace (6 %), vzdělávání (5 %), zdravotnictví a sociální péče (4 %), finance a pojišťovnictví, umění, zábava a rekreace, administrativní podpora.

Z osob zaměstnaných před odchodem z Ukrajiny (N=1 033) pracovalo 31 % jako odborní pracovníci, 17 % ve službách a prodeji, 16 % jako technici nebo pomocní odborní pracovníci, 12 % jako vedoucí pracovníci a 6 % jako pomocní administrativní pracovníci.

Zbývajících 17 % pracovalo v jiných oblastech, např. v řemeslných oborech (5 %), jako obsluha strojů (5 %), v základních profesích (3 %), jako kvalifikovaní pracovníci v zemědělství (3 %) nebo v jiných profesích (2 %).

4. Registrace, vzdělávání a inkluze

Migrační status

Devadesát devět procent těch, kteří na tuto otázku odpověděli (N=1 261), uvedlo, že v Česku obdrželi ochranu nebo o ni požádali. Respondentky a respondenti měli téměř stejně často status dočasné ochrany jako muži (98 % versus 97 %).

Tabulka 4: Migrační status podle pohlaví a celkem (%), N=1, 261

Stav	Ženy (%)	Muži (%)	Celkem (%)
Dočasná ochrana	98%	97%	99%
Pracovní vízum	1%	2%	1%
Oher	1%	1%	1%

Přístup k financím

Devadesát sedm procent respondentů, kteří byli dotázáni na tuto otázku a odpověděli na ni (N=1 261), mělo v době rozhovoru osobní bankovní účet v České republice. Tři procenta ho neměla.

Obrázek 13: Má otevřený osobní bankovní účet v Česku (%), N= 1 261

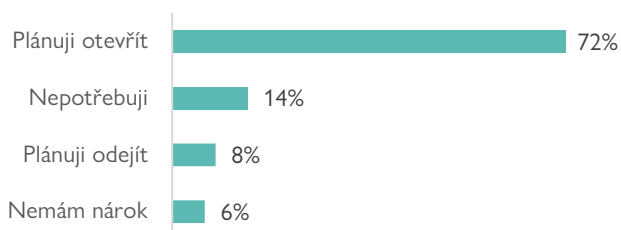

Obrázek 14: Možnost výběru peněz zahraniční debetní/kreditní kartou (%), N= 1, 258

Devadesát sedm procent těch, kterým byla tato otázka položena a kteří na ni odpověděli (N=1, 258), si po odchodu z Ukrajiny mohlo vybrat peníze pomocí zahraniční kreditní/debetní karty, zatímco tři procenta nikoli.

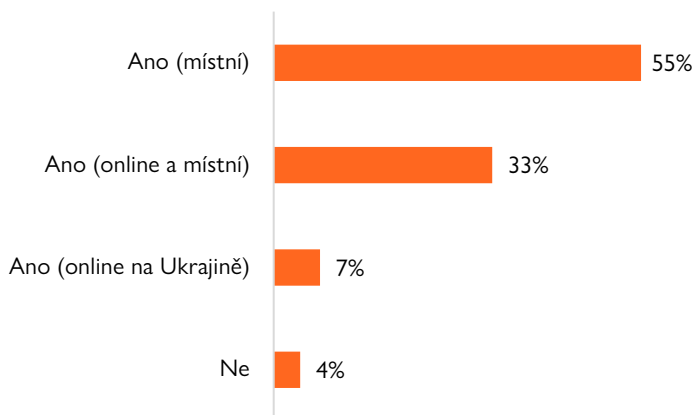
Obrázek 15: Důvod, proč si v Česku nezřídili osobní bankovní účet (%), N= 36

Z těch, kteří uvedli, že si v Česku nezřídili osobní bankovní účet, jich 72 procent uvedlo, že tak plánují učinit.

Čtrnáct procent nemělo potřebu, dalších osm procent plánovalo opustit Česko. Zbývajících šest procent uvedlo, že nemají nárok.

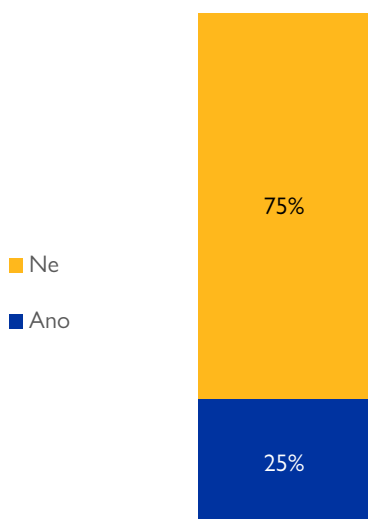
Obrázek 16: Zapsání děti do vzdělávacího zařízení (%) N=337

Konzulární služby

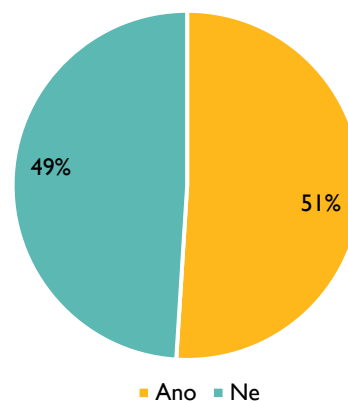
Z těch, kterým byla tato otázka položena (N=1 261), padesát jedna procent uvedlo, že ví, jak kontaktovat konzulárního zástupce. Čtyřicet devět procent ne. Z těch, kteří věděli, jak kontaktovat konzulárního zástupce, 75 procent uvedlo, že v době hodnocení se na konzulární podporu neobrátili, zatímco dalších 25 procent ano.

Obrázek 18: Obrátil se na konzulární podporu v Česku (%) N=622

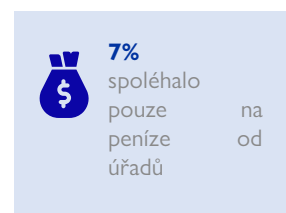
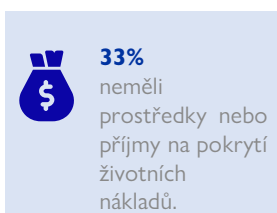
Z respondentů, kteří měli děti, jich 337 uvedlo, zda jsou či nejsou zapsány do škol. Z nich 55 % uvedlo, že se jim podařilo zapsat své děti do místní školy. Dalších 33 procent má děti zapsané jak v online, tak v místní škole, zatímco sedm procent mělo své děti zapsáno pouze v online vzdělávání na Ukrajině. Zbývající 4 procenta (13 respondentů) neměla v době rozhovoru možnost zapsat své děti do žádného vzdělávacího zařízení. Většina z nich (10 respondentů) tak plánuje učinit, pouze jeden respondent uvedl jako důvod nedostatek míst.

Obrázek 17: Ví, jak kontaktovat konzulárního zástupce (%) N=1, 261

Finanční situace

Celkem 33 % respondentů uvedlo, že jejich příjem nestačí na pokrytí každodenních výdajů. Celkově byly nejčastěji zmiňovanými zdroji příjmy ze zaměstnání (45 %), podpora od rodiny nebo komunity nebo podpora od úřadů příjmy ze zaměstnání (po 25 %).

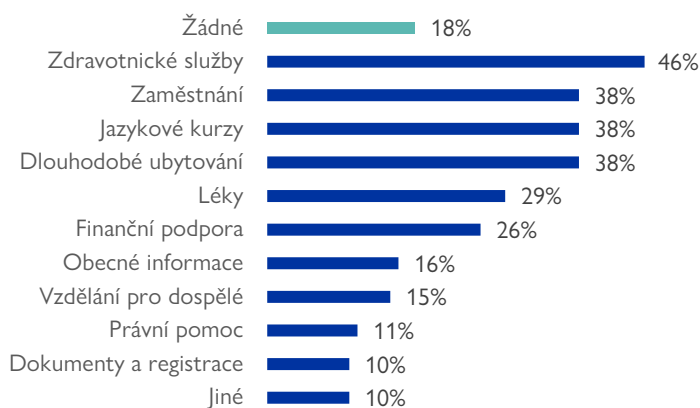

5. Okamžité potřeby a přijatá pomoc

Okamžité potřeby

Jako nejnaléhavější potřebu v době rozhovoru uvedlo 46 % respondentů zdravotní služby, dále podporu při hledání zaměstnání (38 %), jazykové kurzy (38 %) a dlouhodobé ubytování (38 %). Dalšími okamžitými potřebami, které respondenti uváděli, byla potřeba léků (29 %), finanční podpora (26 %), obecné informace (zmíněné v 16 % případech), vzdělávání dospělých (15 %) nebo potřeba právní pomoci (11 %) či pomoc s dokumentací a registrací (10 %).

Obrázek 19 : Současné potřeby (%) N= 1, 706
(je možná více než jedna odpověď)

Pomoc přijatá v České republice

Devadesát sedm procent respondentů uvedlo, že během cesty a pobytu v Česku dostalo finanční podporu. Dalších 66 procent uvedlo, že jim bylo poskytnuto krátkodobé a dlouhodobé ubytování. Další relevantní oblasti, v nichž respondenti obdrželi

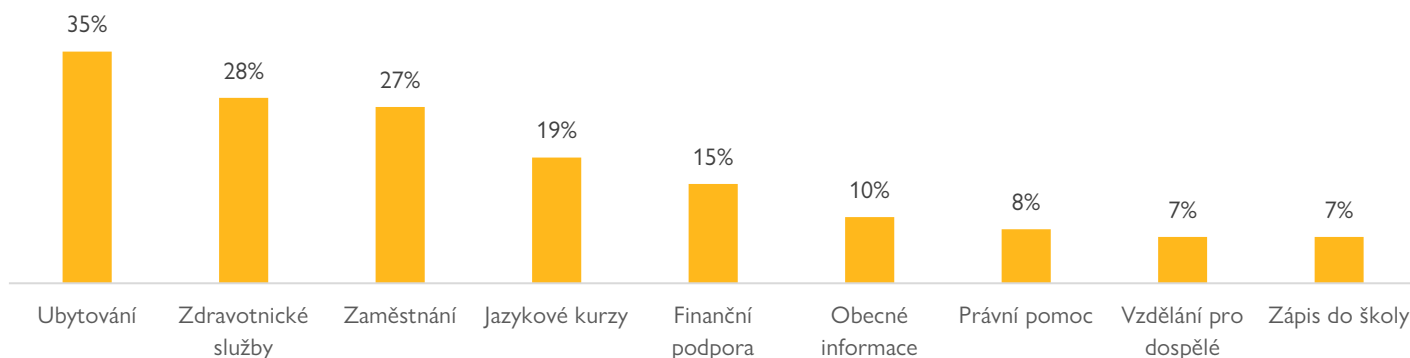
pomoc byly zásobování potravinami (25 %), osobní hygiena (20 %), jazykové kurzy (11 %), oblečení (7 %) a doprava (6 %). V menší míře respondenti obdrželi pomoc ve formě hraček a poukázek (po 3 %) nebo podpory při zaměstnávání (2 %).

Oblasti, kde je potřeba více informací o podpoře

Z těch, kteří uvedli, že nevědí, kde hledat pomoc (N=319), jich 35 % uvedlo, že potřebují více informací o ubytování. Dalších 28 procent uvedlo jako další oblast, kde je potřeba více informací, zdravotní služby.

Dalšími relevantními oblastmi, kde bylo potřeba více informací, byly zaměstnání (27 %), informace o jazykových kurzech (19 %), finanční pomoc (15 %), obecné informace (10 %), právní pomoc (8 %), zápis do školy pro děti nebo informace o vzdělávání dospělých (obě oblasti 7 %).

Obrázek 20: Oblasti, kde je potřeba více informací o podpoře (%) N=319
(je možná více než jedna odpověď)

6. Výzvy v zemi vysídlení

Zkušenosti s diskriminací *

Osm procent respondentů uvedlo, že se v zemi svého vysídlení setkala s diskriminací. Naproti tomu 83 procent respondentů uvedlo, že žádnou takovou zkušenost nemá. Zbývající respondenti buď nevěděli (9 %), nebo preferovali neodpovídat (0,2 %; čtyři respondenti). Data také ukazují, že s diskriminací se o něco častěji setkaly ženy než jejich mužské protějšky (9 % oproti 5 %).

Respondenti, kteří se k této problematice krátce vyjádřili (80 osob), nejčastěji zmiňovali hrubé nebo předpojaté chování, se kterým se setkali ze strany Čechů na veřejných prostranstvích nebo v práci, sedm z nich také uvedlo šikanu svých dětí ve škole a další uvedli, že jim byly poškozeny značky na autě.

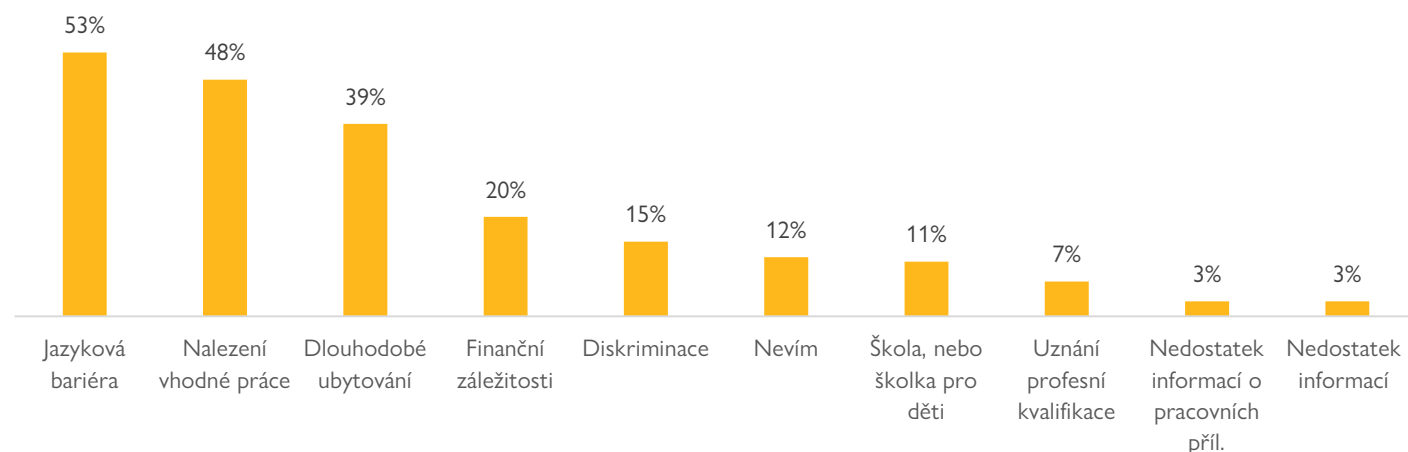
Inkluze

Padesát tři procent respondentů označilo jazykovou bariéru za hlavní problém při inkluzi. Následovalo hledání vhodné práce (48 %), dlouhodobé bydlení (39 %), finanční problémy (20 %) a diskriminace (15 %). Dalšími problémy, které respondenti uváděli a které

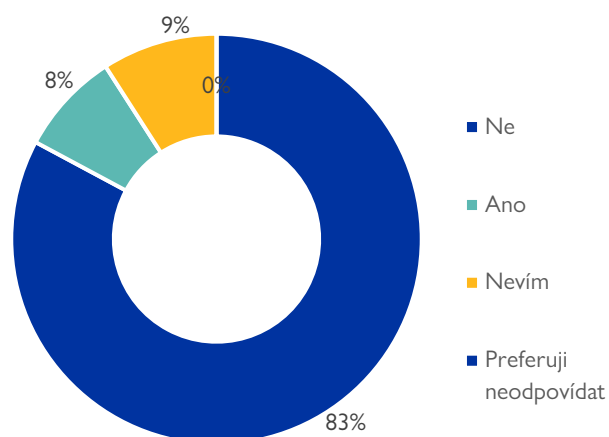
jim bránily v začlenění do českého prostředí, byl přístup dětí ke školní docházce (11 %), nedostatek odborných dovedností (7 %) nebo nedostatek informací o zaměstnání (3 %). Přibližně 12 % respondentů nevědělo.

Obrázek 22: 10 nejčastějších výzev k začlenění (%), N= 1, 261

(Je možná více než jedna odpověď)

Obrázek 21: Hlášené zkušenosti s diskriminací (%), N= 1, 706

*Tento odstavec uvádí výsledky otázky týkající se diskriminace, která byla součástí průzkumu. Vzhledem k tomu, že se jedná o citlivou a složitou otázku, mohla by být diskriminace podhodnocena.

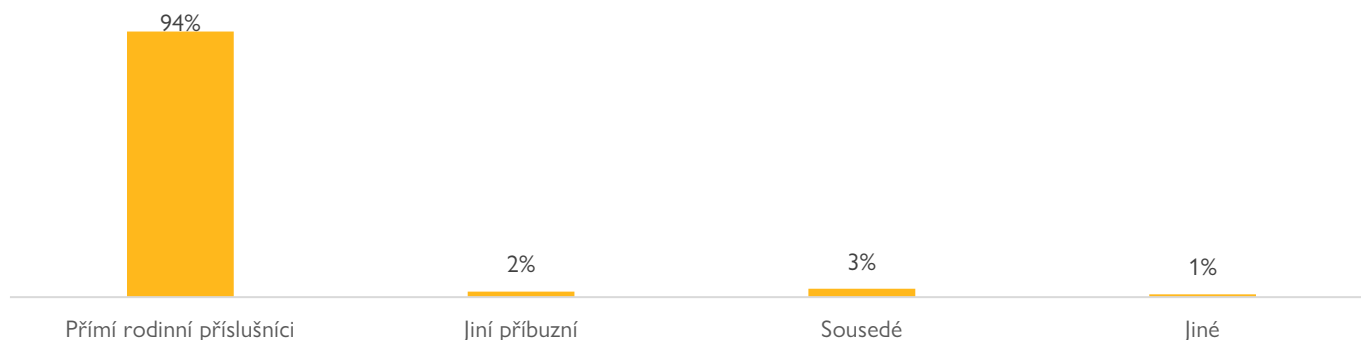
7. Aktuální složení skupiny

Způsob cestování

Sedmdesát devět procent respondentů cestovalo ve skupině. Zbývajících 21 procent cestovalo samo. O něco častěji cestovaly ve skupině ženy než muži (82 % oproti 79 %).

Z těch, kteří cestovali ve skupině (N = 1 391), jich 94 % cestovalo s rodinou, dvě procenta s příbuznými, tři procenta se sousedy a jedno procento s jinými osobami.

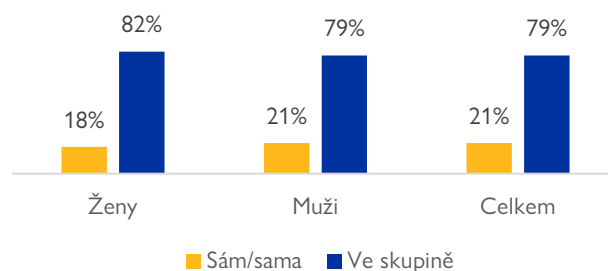
Obrázek 24: Cestující skupiny (%) N=1 391
(je možná více než jedna odpověď)

Cestování s osobami se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním

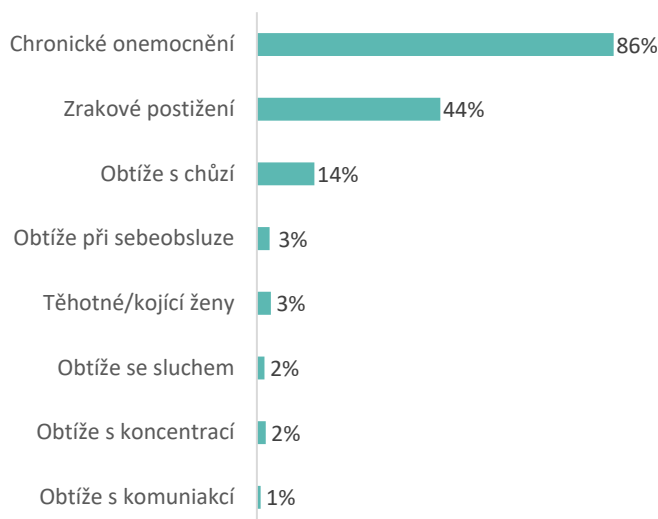
Z celého vzorku 39 % respondentů uvedlo, že cestují ve skupině alespoň s jednou osobou s vážnými/zdravotně specifickými potřebami. Z toho 86 procent cestovalo s alespoň jednou osobou s chronickým onemocněním nebo závažným zdravotním stavem. Čtyřicet čtyři procent cestovalo s osobou se zrakovým postižením. Následovaly osoby cestující s osobou, která má potíže s chůzí/výstupem do schodů (14 %), potíže se sebeobsluhou (3 %), těhotné/kojící ženy (3 %), potíže se sluchem i s naslouchadlem (2 %), potíže se soustředěním/pamatováním (2 %) a potíže s komunikací, porozuměním, dorozuměním (1 %).

Obrázek 23: Způsob cestování podle pohlaví a celkem, 1, 706 (%)

Kromě toho 36 % cestovalo s alespoň jednou starší osobou, z toho 70 % s alespoň jednou starší ženou a 30 % s alespoň jedním starším mužem. Čtyřicet jedna procent cestovalo alespoň s jedním dítětem.

Obrázek 25: Respondenti cestující s alespoň jednou osobou s vážným zdravotním postižením (%) N=659 (možnost více odpovědí)

8. Metodika

Tato zpráva vychází z průzkumu vzorců vysídlení, potřeb a záměrů, který provedla IOM v rámci Displacement Tracking Matrix (DTM) v zemích zahrnutých do Regionálního plánu pomoci pro Ukrajinu v roce 2023: 6 zemí sousedících s Ukrajinou - Bělorusko, Maďarsko, Polsko, Moldavská republika, Rumunsko a Slovensko - a dalších 5 zemí, které byly od začátku války v únoru 2022 obzvláště zasaženy příchodem uprchlíků z Ukrajiny - Bulharsko, Česko, Estonsko, Lotyšsko a Litva.

Výsledky analýzy prezentované v této zprávě vychází z údajů získaných na základě osobního dotazování mezi dospělými uprchlíky z Ukrajiny (ve věku 18 let a více) v období od dubna do června 2023. Přístup k výběru vzorku, hlavní definice a vlastnosti nástroje šetření umožňují srovnatelnost souborů údajů na úrovni jednotlivých zemí.

Před zahájením šetření byli všichni tazatelé proškoleni IOM o standardech DTM, používání aplikace Kobo, přístupu IOM k ochraně a pomoci migrantům, etice sběru dat a poskytování informací a zavedených mechanismech odkazování.

Respondenti jsou osloveni prostým náhodným výběrem tazateli na vybraných vstupních, výstupních a tranzitních místech a v ubytovacích střediscích. V oblastech hraničních přechodů jsou dotazovány jak osoby vstupující/vystupující autem, autobusem, pěšky, tak i vlakem.

Šetření je anonymní a účast dobrovolná. Šetření je prováděno pouze se souhlasem respondenta. Respondent může šetření kdykoli přerušit.

Dotazník je k dispozici v ukrajinštině, ruštině, angličtině, rumunštině a češtině. Preferovaný jazyk určuje tazatel. V této zprávě jsou zohledněny pouze zcela vyplněné dotazníky.

Realizace a omezení na úrovni jednotlivých zemí

V Česku byl DTM aktivován v červnu 2022. V období od 3. 4. do 30. 6. bylo týmem 5 tazatelů (4 ženy, 1 muž), který pokrýval 13 různých krajů země, sesbíráno 1707 (jeden respondent byl TCN) platných dotazníků.

Mezi místa, kde se rozhovory uskutečnily, patřily veřejné úřady, tranzitní/registrační centra (KAZPU), různé typy ubytovacích zařízení, uzly veřejné dopravy (autobusová/vlaková nádraží, metro, letiště), komunitní/charitativní organizace nebo nevládní organizace pomáhající uprchlíkům. Další typy míst se pohybovaly od kurzů českého jazyka po nákupní centra nebo pošty (16 %).

Údaje uvedené v tomto dokumentu jsou reprezentativní pro osoby dotazované v zahrnutých lokalitách a v uvedeném časovém rámci. Údaje by neměly být zobecňovány tak, aby reprezentovaly celou vysídlenou populaci mimo Ukrajinu.

Většina dotazníků byla sebrána v pracovní době, což ztěžuje oslovení pracující populace, která tak může být v našem vzorku nedostatečně zastoupena.

Totéž platí pro respondenty-muže, které je v současném kontextu vysídlení obtížnější oslovit, a to z různých důvodů (jedním z nich byla jejich menší ochota účastnit se průzkumu).

DTM

Displacement Tracking Matrix (DTM) je systém pro sledování a monitorování vysídlení a mobility obyvatelstva. Dotazník byl navržen tak, aby zachytil hlavní vzorce vysídlení - zemi původu a region - u uprchlíků jakékoli národnosti, kteří prchají z Ukrajiny kvůli válce. Zachycuje demografické profily respondentů a skupiny, s níž případně cestují; ptá se na záměry ve vztahu k zamýšlenému cílovému místu a vyhlídky na setrvání v zemi průzkumu/prvního přijetí; shromažďuje informace týkající se souboru hlavních potřeb, které respondenti v okamžiku rozhovoru vyjádřili jako naléhavější.

Od začátku války na Ukrajině bylo v zemích sousedících s Ukrajinou a v dalších zemích, které byly obzvláště zasaženy příchodem nových migrantů a uprchlíků z Ukrajiny, aplikováno několik nástrojů IOM pro DTM.

Další informace naleznete na [adrese: https://dtm.iom.int/responses/ukraine-response](https://dtm.iom.int/responses/ukraine-response)

DTM je součástí Globálního datového institutu IOM.

